

Tekijä Magga-Eira, Anni Maaret			
Työn nimi Unit Issáha Alladievás Hoteallabuolžan - Sosioonomastihkalaš dutkamuš Sállevári bálgosa luonddunamain			
Oppiaine Saamenkieli	Työn laji pro gradu	Aika Lokakuu 2010	Sivumäärä 95 s. + 33 s. liitteitä
Tiivistelmä			
<p>Käsittelen pro gradu -työssäni Sallivaaran paliskunnan pohjoissaamenkielisiä luontonimiä sosio-onomastisesta näkökulmasta. Tutkimus käsittelee paikannimien käyttöä yhteiskunnassa, erityisesti ihmisten nimitaitoa. Työni päätavoitteena on tutkia paikannimissä ilmeneviä variaatioita kahden sukupolven porosaamelaisten miesten välillä. Tällaisessa sosio-onomastisessa paikannimien tutkimuksessa kiinnitän erityisesti huomiota siihen, minkälaisia muutoksia paikannimissä tapahtuu. Tavoitteenani on myös tuoda esille tietoja Sallivaaran paliskunnan paikannimitilanteesta ja taustasta.</p> <p>Tutkimukseni lähtökohtana on ollut sukupolvien väliset erot nimitaidoissa. Tutkimuksen nimioppaat ovat aktiivisia poromiehiä, joiden äidinkieli on pohjoissaame. Nimioppaat kuuluvat kahteen ikäluokkaan. Vanhemman sukupolven nimioppaat ovat syntyneet vuosina 1931, 1942 ja 1951 ja nuoremman sukupolven nimioppaat taas vuosina 1970, 1978 ja 1980.</p> <p>Tutkimusalueenani on ollut Sallivaaran paliskunta, missä olen kerännyt yhteensä 1087 nimeä. Näistä 35 on löytynyt vain kirjallisista lähteistä ja näin ollen olen jättänyt ne analyysin ulkopuolelle. Tämä merkitsee, että tutkimusmateriaalina on ollut 1052 suullisten lähteiden perusteella kerättyä nimeä, jotka määrittelevät 893 konkreettista paikkaa. Olen käsitellyt työssäni vesistö- ja maastonimiä erikseen. Vesistönimiä on 485 ja maastonimiä 567.</p> <p>Tutkimusmateriaalin käsittelyn yhteydessä on tullut esille, että 1052 paikannimestä käytetään 160 varianttia, joissa on 164 variaatiota. Näissä nimissä esiintyy 146 rinnakkaismuotoa ja 13 rinnakkaisnimeä. 160 variantista on 116 nimeä nuoremman sukupolven nimioppaiden käyttämiä, 13 muotoa vanhemman sukupolven käyttämiä ja 31 nimimuotoa ovat käyttäneet molempien sukupolvien nimioppaat. Tämä merkitsee, että nuoremman sukupolven nimioppaat ovat käyttäneet paljon enemmän variantteja kuin vanhemman sukupolven nimioppaat.</p> <p>Paikannimissä on erilaisia variaatioita. Määriteosien variaatioissa on: elliptisiä tapauksia 3%, reduktio tapauksia 9 %, kansanetymologisia variaatioita 4 %, yksi- ja kaksiosaisien nimien variaatioita 4 %, morfologisia variaatioita 3 %, fonologisia variaatioita 11 %, edes takaisin lainattuja pohjoissaamenkielisiä variantteja 24 % ja muita variaatioita 10 %. Perusosanvariaatioita on 24 % ja rinnakkaisnimiä on 8 %. Tutkimustulokset osoittavat, että määriteosissa on paljon enemmän variaatioita kuin perusosissa.</p> <p>Paikannimien muuttuminen on prosessi, mikä tapahtuu ajan myötä. Tähän prosessiin vaikuttavat erilaiset tekijät. Prosessissa uusi ja vanha nimi ovat rinnakkaisessa käytössä siihen asti kunnes uusi nimi syrjäyttää vanhan nimen. En ole tutkinut työssäni syitä variaatioille, mutta olen lyhyesti esitellyt nimenmuutosprosessin.</p> <p>Paikannimet kertovat monella tapaa seudun historiasta. Nimet toimivat paikan muistina, koska ne kertovat edellisten sukupolvien toiminnasta ja elämästä, ja peilaavat ihmisten välisiä suhteita elinympäristöön. Variaatio ilmiönä osoittaa selvästi, että paikannimiä ei voi määrittellä stabiileiksi, muuttumattomiksi, koska niiden muoto voi muuttua tilanteista ja käyttäjistä riippuen.</p>			